

afterwork

FOTOGRAAF NICK HANNES MAAKT CASESTUDY OVER DUBAI

BRUEGEL IN DE EMIRATEN

“Een lege en ziellose plek. Een mislukking als maatschappij.” Zo beschrijft fotograaf Nick Hannes Dubai. De grootste stad van de Verenigde Arabische Emiraten is het onderwerp van zijn nieuwe boek en tentoonstelling. FREDERIC EELBODE

Dubai is het meest bekende, meest excessieve, meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld van een georkestreerde stadsontwikkeling. Dat soort marktgedreven urbanisatie fascineert mij”, vertelt de Antwerpse fotograaf Nick Hannes (44). De grootste stad van de Verenigde Arabische Emiraten is het onderwerp van zijn nieuwe boek en tentoonstelling. Hij noemt die een casestudy over Dubai. “In de Arabische wereld noemen ze Dubai een voorbeeld voor de wereld, omdat het een stabiele, welvarende plek is – toch voor de elite. Maar er blijft niets authentieks over. Het werd een generische plek, een mengmoes van de hele wereld, met Amerikaanse eenheidsworst als resultaat. Voor mij is dit een dode, saaie, ziellose plek. Een mislukking als maatschappij.”

“Dit soort uitwasemingen vind je overal ter wereld, maar een aantal tendensen is in Dubai bijzonder manifest en erg visueel aanwezig. Bijvoorbeeld de obsessie met controle en veiligheid. Er hangen camera’s alom en overal staan securityagenten. Of de verstrengeling tussen vastgoed en de politieke en economische elite, de privatisering van de openbare ruimte. Het vertelt iets over de globalisering in het algemeen.”

“Mocht iedereen leven zoals in Dubai, dan hebben we zeven werelddollen nodig. De Emiraten zijn het land met de grootste ecologische voetafdruk. De bijna duizend wolkenkrabbers zijn serres in de woestijn die je permanent moet koelen. De Emiraten doen wel cosmetische ingrepen om zich een groen imago aan te meten, maar het enorme zonnepanelenveld in de woestijn levert maar een halve procent van

GARDEN OF DELIGHT
“Dubai is een mengmoes van de hele wereld.”

“Ik vind het tof dat veel mensen denken dat ik ensceneer. Je zaait een soort verwarring”

DUBAI
"Het meest excessieve voorbeeld van een georkestreerde stadsontwikkeling."

dividuele mens ben ik veel minder geïnteresseerd."

Hannes noemt toeval de magie van de fotografie. "Je legt op een onvoorzien plek of op een onvoorzien moment iets vast, al moet je er soms lang op wachten. Het is misschien een ouderwetse opvatting, maar ik zal nooit esceneren, of knippen of plakken met Photoshop. De fotografie speelt een spel met feit en fictie, het is een leugachtig medium. Ik vind het tof dat veel mensen denken dat ik esceneer. Je zaait een soort verwarring, het is leuk om te spelen met wat je toont en wat niet."

Stap in het onzekere

De eerste tien jaar van zijn carrière was Nick Hannes persfotograaf bij onder meer Het Laatste Nieuws, Knack, De Morgen en Zone 03. "Op een dag heb ik daar radicaal mee gebroken. Ik heb een e-mail gestuurd dat ik naar Vladivostok zou reizen en pas een jaar

"De Emiraten zijn het land met de grootste ecologisch voetafdruk"

later terugkwam. Dat was een stap in het onzekere. Je hebt geen inkomsten en je moet leven op je reserves. Bovendien weet je dat je plek is ingenomen als je terugkomt. Dat veroorzaakte stress, maar gedurende dat jaar kwam ik te weten wat ik wilde doen: me verdiepen in mijn eigen onderwerpen. Uiteindelijk vind je altijd een manier om dat rendabel te krijgen."

"Toen ik terugkwam, heb ik het boek *Red Journey* gemaakt, waarin ik een beeld schetste van de snel veranderende maatschappij in vijftien voormalige Sovjetrepublieken. In die periode kon ik ook als docent aan het KASK in Gent beginnen. Dat kwam perfect uit toen ik de switch maakte van de perswereld naar een artistieker circuit, hoewel ik

nog altijd tussen die twee zweef. Journalistiek beantwoordt vragen, ik roep ze eerder op. Ik zaai verwarring, vraag om een invulling."

Capsulaire beschaving

Na *Red Journey* volgde *Mediterranean. The Continuity of Man*, waarin Hannes een beeld schiep van de landen rond de Middellandse Zee en fenomenen als massatoerisme, urbanisatie en migratie. Hij maakte daarvoor twintig reizen. Naar Dubai reisde hij vijf keer. Om financieel rond te komen heeft hij een basisregel: niet te veel geld uitgeven. "In Dubai sliep ik in Pakistaanse hotelletjes en at bij Indiërs om de kosten te drukken. Bovendien is zo'n project een investering. Achteraf vloeit er geld terug door de verkoop van prints en publicaties in magazines en kranten. Deze reeks is opgepikt in Paris Match, El Pais, Vanity Fair en zelfs Playboy. Ik neem aan dat Dubai tot de verbeelding spreekt en hopelijk vinden zij mijn blik verfrissend." Voor *Garden of Delight* won Hannes vorig jaar de Magnum Photography Award en dit jaar de Zeiss Photography Award.

Toekomstplannen heeft hij nog niet. "Mijn hoofd zit nog vol, eerst wil ik

deze tentoonstelling afwerken. De nieuwe stedelijkheid blijft me wel fascineren. De Leuvense filosoof Lieven De Cauter spreekt van de capsulaire beschaving – een duale samenleving van de haves en de havenots. De eerste groep kan zich afzonderen in parallele werelden met *gated community's*, pretparken en shoppingmalls. Maar het overgrote deel van de bevolking heeft daar niet de middelen voor. Misschien zoek ik die spanning op in andere steden." ©

Nick Hannes, *Garden of Delight*, Hannibal, 188 blz., 45 euro

De tentoonstelling Garden of Delight is te zien in De Garage in Mechelen van 16 december tot 3 maart

➤ de energievoorziening. Er wordt ook veel weggegooid. Recyclage bestaat amper."

Brood en spelen

Oorspronkelijk wilde Hannes zijn boek *Bread and Circuses* noemen. "Dat vond ik uiteindelijk te Romeins klinken. Het werd *Garden of Delight*, een verwijzing naar het drieluik *De Tuin*

der Lusten van Jheronimus Bosch. Op dat werk zie je aan de ene kant het paradijs, aan de andere kant de hel en in het midden een schijnparadijs, waar mensen zich te goed doen aan de geneugten des levens. Het was een aanklacht tegen de morele verwildering."

"Dat religieuze aspect zit er bij mij niet in, ik wil niet moraliseren. Uit mijn werk spreekt wel een bezorgdheid over

hoe we met de planeet omgaan." Hannes noemt zijn boek een gekleurd document, een subjectieve observatie. "Het is maatschappijkritisch, maar niet drammerig of propagandistisch. Ik probeer een spiegel voor te houden, vandaar mijn focus op de middenklasse en het hogere segment."

Ondanks het engagement van de fotograaf blijft de kijker een buitenstaander.

"Ik bekijk de wereld vanaf een afstand en maak weinig contact. Ik ben erg asociaal als ik fotografeer. Ik heb veel affiniteit met iemand zoals Pieter Bruegel de Oude. Hij zit vaak iets hoger, waardoor het landschap zich voor de toeschouwer ontvouwt. Daardoor krijg je een gelaagd beeld. Zo'n outsidersblik vind ik boeiend om het over de menselijke conditie te hebben. In de in-